

31. siječnja 2020.

broj 147

**KU
ZI
S!**

LIST ZA MLADJEŽ

4

TEMA ZIMSKA PUTOVANJA

8

RAZMIŠLJANJE OD AGORE DO INSTAGRAMA

14

KULTURA SJEĆANJA GODINA VELIKIH OBLJETNICA

20

GLAZBA GAZORPAZORP

2

FOTO MJESECA

Najlipče prelje

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Kristina Ivković Ivandekić,

Vedran Horvacki

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Pixabay

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Doo Magyar Szó Kft, Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama

Freelancing br. 2

Prošla nam dvije i devetnaesta, a s njom skoro i jedno cijelo desetljeće. U tom desetljeću mnogo toga smo mogli naučiti, doživjeti i uzeti pod svoje. Za mlade ljude svaka nova godina je novi početak i prilika za novim pravcem u životu. S druge strane, tim mladim, entuzijastičnim, divnim ljudima uvijek dolaze i nove prepreke i novi problemi. Bili oni financijske prirode ili neke druge.

Osobno nemam prava niti znanja da savjetujem ljude o nečemu što nije moje iskustvo. Nisam čovjek koji voli pričati, kako bi rekli, iz oblaka ili nekog drugog mjesta koje nije primjereno novinama. Ali, mogu svakako pisati o temama koje mogu pomoći mladim ljudima u njihovim ambicijama. Tako pišem o suvremenim načinima da zarade koji dinar. Kako bi podržali svoje ideje, svoje ambicije i razvijali se. Kako bi koristili darove 21. stoljeća. Prošlu godinu završio sam kratkim tekstom o pojavi znanj kao freelancing. Dao sam savjete za pisce amatere ili pisce koji već poznaju taj zanat.

U ovom tekstu slijede neke druge opcije...

Social Media Marketing: Danas možemo reći da velika većina ili gotovo pa svi mladi ljudi koriste neke društvene mreže. U tim sferama su vrlo opremljeni i znaju kako skupljati lajkove i objaviti priču ili post. Međutim, rijetki znaju da je moguće pretvoriti upravo takva znanja u posao od kojega se može pristojno živjeti. Naučite li svijet hashtagova, postova i storyja nije teško naći klijenta kojem bi trebalo takvo znanje.

Grafički i web dizajn: Iako nisam toliko upoznat sa svijetom likovnih umjetnika, upoznat sam s gotovo nevjerojatnom količinom zavidnosti koju imaju kreatori pisanih sadržaja prema spomenutima. Jer ono što mi riječima želimo podijeliti sa svijetom, dizajner to mnogo efikasnije uradi dobrim crtežom. Dobar dizajn je, kažu, glavna razlika između firme koja ima budućnost na internetu i firme koja to nema. Za sve vas koji ste kreativni i znate tu kreativnost staviti na papir ima posla.

Content Editor: Imajući na umu količinu novih informacija i slika na internetu, za online kompanije rade deseci, a nekada i stotine ljudi. Uloge urednika ili editora su ključne, važno je razaznati bitno od nebitnoga. Oni skupa s ravnateljima tvrtki prave taktičke kampanje i provjeravaju kako koji aspekt te kampanje ide. Ukoliko imate osjećaj i vještinu za organiziranje sadržaja i ljudi, potrebni ste potencijalno svakoj ambicioznoj firmi.

Internet je domena naše generacije, carstvo koje nudi mnogo toga korisnog i manje korisnog. Na nama je koliko ćemo koristiti te opcije. Na nama je i da naučimo biti internetski pismeni. Svaki od spomenutih poslova zahtijeva kao i svaki drugi posao: predanost i rad. Čudesna stvar kod ovih poslova jeste što ih možete raditi iz svog doma. Nadam se da sam vam otvorio jedna nova vrata...

Kamo smo putovali tijekom praznika?

4

Proteklo praznično vrijeme nekima je poslužilo i kao prilika za odmor ili putovanje. Među mladima bilo je onih koji su išli na zimovanje ili na vikend putovanje, koji su u božićno i novogodišnje vrijeme posebice zanimljivi. Kako zbog nevjerojatnih ukrasa, tako i zbog tradicionalnih jela, nasmijanih ljudi i uzbuđenja povodom dočeka nove godine. Ima i onih kojima snijeg ne nedostaje te se tokom zime odlučuju na tople egzotične destinacije. Osnivačica instagram i facebook profila *Putujmo jeftino*, kojeg prati više od 40.000 ljudi, **Svetlana Lendvai** kaže da su destinacije poput Istanbula, Lisabona i Pariza bile najtraženije. Najviše simpatija njihovih putnika osvojio je Lisabon koji, kako kaže naša sugovornica, ima posebnu energiju i jedan je od najljepših i najautentičnijih gradova Europe.

A evo i nekoliko priča mladih koji su imali sreće putovati tijekom nedavnih ferija...

Advent u Zagrebu

Ivan Sudarević je u prosincu posjetio Zagreb s djevojkom i nekoliko prijatelja. Za naš list otkriva kako mu je bilo i što bi svatko trebao obići u glavnom gradu Hrvatske.

»Već neko vrijeme sam želio posjetiti i temeljnije obići ovaj grad, a naravno da je pravi trenutak za to bio u vrijeme adventa. Dojmovi koje je na nas ostavio ovaj grad i manifestacija su divni, bez obzira na loše vremenske prilike. Što se tiče znamenitosti koje treba obići u Zagrebu izdvojio bih crkvu sv. Marka,

katedralu, Gornji grad, HNK, park Zrinjevac, itd. Na štandovima širom grada u ponudi su razne tradicionalne delicatese, a preporučio bih kuhano vino, kobasice i naravno fritule«, rekao je Sudarević i dodao kako još ne zna koja će mu biti sljedeća destinacija za posjetiti, ali da mu je svakako jedna od većih želja otići negdje na skijanje.

Alpi i Bavarska

Martina Pastva se ove godine može pohvaliti divnim fotografijama sa skijanja na Alpima u Francuskoj, gdje je išla s momkom i njegovom obitelji. Oni su na skijalištu Puy Saint Vincent bili deset dana.

»Mjesto je zaista divno i nije tolika gužva kao na Kopaoniku recimo, što je za nas skijaše velika prednost. Period kada smo mi išli zove se 'hrvatski vikend', jer dosta Zagrepčana dođe, i možda nekoliko obitelji iz Srbije i Slovenije. Francuzi tek kasnije dolaze, jer djeci tamo kasnije počinje raspust. Ja sam ove godine prvi put skijala i mogu reći da nije naivno uopće (smijeh). Išla sam u školu skijanja i naučila sam, ali da je bilo padanja – jeste (smijeh). U svakom slučaju toplo bih preporučila školu skijanja svim početnicima. Skijanje je baš adrenalinski sport, bilo je mnogo uzbudljivo, išla bih opet«, kazala je Martina.

Nakon Alpa, Martina i njena ekipa uputila se k Njemačkoj kod obiteljskih prijatelja koji žive u Weinbergu, malom mjestu blizu Stuttgarta.

»U Stuttgartu smo bili u muzeju *Porschea* što je definitivno raj za muškarce, a ni nama ženama nije bilo loše, naprotiv bilo je zanimljivo. Lijepo je i gradsko šetalište. Ostatak odmora smo bili smješteni u Buhleu, kod drugih prijatelja. To je gradić udaljen oko 60 kilometara od Münchena. Obišli smo dvorce Bavorske, točnije Schloss Neuschwanstein, dvorac kralja **Ludviga II.** Zaista imaš osjećaj kao da si dio neke bajke. Kasnije smo obišli Fusen i Lansberg, simpatične bavorske gradiće s prepoznatljivim šarenim kućicama u nizu. Jezera Starnberger i Amersee su divna i čista«, kaže Martina i dodaje kako su na ovo

dvotjedno putovanje išli kombijem te da su prešli oko 3.700 kilometara.

Oduševljenje Makedonijom

Početkom studenog **Nataša Stipančević** je bila s prijateljicama u Sjevernoj Makedoniji. Let za istu su imali iz Budimpešte te su iskoristile mogućnost da uživaju i u tom gradu. Nataša ističe kako je putovanja istinski ispunjavaju te da su, tražeći povoljne avionske karte, došle na ideju da bi u Sjevernoj Makedoniji mogle obići Skoplje, Bitolu i Ohrid.

»Kao dijete sam bila u Bitoli i Ohridu, pa sam s nestrpljenjem čekala da vidim čega se sjećam i što se promijenilo. Ugodno sam se iznenadila jer su ulice pune, u kafićima i restoranima teško je pronaći slobodno mjesto. Imam dojam da tamo ljudi zaista znaju uživati. Sva tri grada su potpuno drugačija. Moram priznati da me je Ohrid posebno osvojio i da bih ga rado ponovno posjetila. Šetnja i pogled na Ohridsko jezero kraj kojeg imam dojam kao da sam

na moru. Kako biste doživjeli čari Ohridskog jezera preporučujem vožnju brodom i izlet do manastira sv. Naum. Zanimljivo je da Ohrid navodno ima 365 crkava, za svaki dan po jedna. Crkva sv. Jovan Kaneo je mala i veoma upečatljiva. Ono što Makedoniju, osim lijepih mjesta, povijesnih građevina, prirode i ostalog čini posebnim, su ljudi. Svatko tko je posjetio Makedoniju može posvjedočiti da su srdačni, susretljivi, nasmijani i pričljivi«, ispričala je naša sugovornica i dodala kako je sljedeća planirana destinacija Malta, kojoj se mnogo raduje.

Kristina Ivković Ivandekić

Umjetna praksa u virtualnom okruženju

Oni su kreatori sustava VOVREE, koji može samostalno stvarati trodimenzijalne prostore i scenarije koji bi se koristili u specijalističkom obrazovanju. Ima ih petoro i, iako njihova kreacija zvuči prilično nerazumljivo, u stručnim je krugovima dobila veliko priznanje. Studenti pedagogije na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu **Tamara Dra-gojević, Jovana Adamov i Ognjen Obradović**, te master studenti inženjerstva računalne grafike **Oli-vera Pavlović i Aleksandar Rajić** skupa čine tim *Pedomation* (složenica riječi *pedagogija* i *animacija*). Oni su na Globalnom natjecanju u dizajnu za obrazovanje budućnosti, koje je organiziralo Sveučilište *Normal* u Pekingu, u nadmetanju 1.000 sudionika sa 33 sveučilišta iz Kine, Srbije i Tunisa, osvojili prvu nagradu.

narije koristeći velike baze podataka», kažu u timu novosadskih studenata.

Aleksandra Rajića, člana ovog tima, Subotičanina i master studenta inženjerstva računalne grafike na Fakultetu tehničkih znanosti u Novom Sadu pitali smo kako se natjecanje odvijalo.

»Cilj natjecanja bio je osmisliti inovativno i društveno odgovorno rješenje u sektoru obrazovanja koje će vratiti u fokus čovjeka i njegove potencijale i poboljšati ih. U sklopu nacionalnoga prednatjecanja, koncem studenoga 2019., smo nakon dobivanja teme imali 48 sati vremena da razvijemo rješenje. Naša ideja je pobijedila, nakon čega je uslijedilo nekoliko tjedana pripreme i poboljšanja ideje prije samog odlaska u Peking. U Pekingu smo predstavili i obranili ideju, skupa s pobjednicima iz druge dvije

6

»Većina stručnjaka u pojedinim područjima nije u mogućnosti praktički razvijati i usavršavati svoje sposobnosti, vještine i znanja, a da ne ugrožava tuđ ili vlastiti život. Takva područja su, primjerice, kirurgija, sport i obuka pilota. VOVREE rješava taj problem osiguravajući korisnicima *umjetnu praksu* – testiranje svojih znanja i njihovo potvrđivanje u bezopasnoj virtualnoj sredini, unutar egzo odjeće u koju ulaze. Time im se omogućava da u fizičkom, realnom svijetu budu uspješniji u svojoj djelatnosti. Umjetna inteligencija stvara virtualni svijet i sce-

države, 28. prosinca prošle godine, kada smo osvojili prvo mjesto po glasovima osmočlanoga povjerenstva», kaže Rajić.

Veliko priznanje i čestitanje, uz neočekivanu medijsku pažnju, ova vrijedna skupina mladih stručnjaka stekla je prošlog tjedna nakon povratka u Srbiju. Osim na matičnim fakultetima, prijem i osobno čestitanje priredio im je 10. siječnja i ministar bez lisnice zadužen za inovacije i tehnološki razvoj u Vladi Srbije **Nenad Popović**. Budući da je primjena ove ideje moguća kroz financiranje start-upova (početničkih tvrtki), na onima koji ih mogu financirati ovisi hoće li ona ostati samo na razini pobjedničke ideje ili će se razviti u proizvod za tržište.

M. T.

Kako brže uraditi zadaću?

Na školu ti ode puno vremena dok samo od-sjediš sve te sate na nastavi, a onda ih potro-šiš još nekoliko dok kod kuće napišeš zadaću. I kada da odmaraš, baviš se stvarima kojima se želiš baviti i po mogućnosti i družiš s frendovima? Neka-da je nemoguće umanjiti vrijeme pisanja zadaće, ali u većini slučajeva ovi će ti savjeti i trikovi pomoći da zadaću riješiš čim prije...

1. Počni pisati zadaću čim dođeš kući

Nakon dugog dana u školi, vjerojatno je sve što želiš baciti se u krevet, pokrenuti seriju i *chillati*, ali to nije preporučljivo. Najefikasniji način za sve završiti je da zadaću kreneš pisati odmah kada dođeš doma, a odmaranje ostaviš za kasnije. Kada dođeš doma, još si uvijek u školskom *moodu* i to iskoristi. Trenutak kada sjedneš pred TV ili neki drugi ekran i odlučiš pogledati 'samo jednu' epizodu serije, gotovo je. Znaš da će se to razvući na malo dulje, a kada kreneš pisati zadaću, bit ćeš i sporija jer si se već prebacila iz školskog *mooda*. Tu je i opasnost od odgađanja i odgađanja zbog čega ćeš se naći kako zadaću pišeš u ponoć i nikako da završiš.

2. Makni mobitel u drugu prostoriju

Ovo sigurno znaš dobro i sam/sama, ali isto tako, sigurno nikada to ne radiš. Mobitel će te najviše ometati, od stalnog dolaska poruka do potrebe da baciš oko na Instagram. Čim ti je negdje u blizini, nećeš se oduprijeti, ali ako ga odneseš u neku drugu prostoriju ili mami na čuvanje, šanse da ćeš brže napisati zadaću ti se povećavaju. Dok pisanje zadaće ili učenje prekidaš skrolanjem po društvenim mre-žama, teže se i sporije vraćaš na školsko gradivo, a i ono što radiš postaje i manje kvalitetno.

3. Ako imaš puno posla za školu, sjeti se uzimati pauze

Koliko je god dobro da odmah nakon dolaska iz škole ideš rješavati zadaću, to ne znači da trebaš radi-ti, raditi i raditi sve dok ne završiš, pogotovo ako imaš puno posla. Napravi tu i tamo kratku pauzu da se malo ustaneš sa stolca i razgibaš se. Napravi si nešto za prigristi, poigraj se s kućnim ljubimcem ili što god ti drugo padne na pamet. Mozak će ti puno

bolje raditi ako mu daš da se svako toliko odmori. To ne znači da trebaš raditi pauze svakih 15 minuta, ali prilagodi ih svojim potrebama. Iako će ti pauze uzeti nešto vremena, osvježit ćeš se i lakše nastaviti dalje.

4. Napravi si svoje mjesto za učenje

Pisati zadaću i učiti svaki dan na istom mjestu po-maže ti da stvoriš mentalnu rutinu, a ona je bitna kako bi ti se mozak bolje fokusirao. Bilo da imaš rad-ni stol ili pišeš zadaću na kuhinjskom stolu, ili čak na krevetu ili podu, svaki put kada ideš raditi nešto za školu, makni s tog mjesta sve stvari koje bi te mo-gle ometati. Treba ti miran kutak i to je sve. Nikakve dodatne dekoracije, slike, poster, papirići, olovke... Što imaš manje nepotrebnih stvari oko sebe, to ćeš prije biti gotova. Prije nego kreneš s radom, donesi na to mjesto sve što će ti trebati – od knjiga do mar-kera, tako da se ne moraš svako malo šetati.

5. Planiraj!

Počni uvijek tako da napraviš plan. Znaj što sve trebaš taj dan odraditi i koliko ti okvirno vremena treba za što. Iako možda nije motivirajuće kada vi-diš ogroman popis stvari koje trebaš napraviti, bit će zadovoljavajuće vidjeti koliko si ih odradila i pre-križila kada dođeš do polovice. Možda će ti isprva biti teško procijeniti koliko ti vremena treba za koji predmet, ali s vremenom ćeš se ispraksati. Na ovaj ćeš način lakše i vidjeti stigneš li stvarno napraviti sve što trebaš, i ako ne, da odmah kreneš s bitnijim stvarima. Planiranje će ti uzeti malo vremena, ali ćeš imati velike koristi od njega. Plan si možeš složiti i za nekoliko dana unaprijed ako imaš puno posla oko nekih predmeta – lakše je raspodijeliti na nekoliko dana nego da zadnji dan budeš u panici.

6. Kada završiš, proslavi

Zadaća i učenje su gnjavaža, pogotovo imaš puno i trebaš dobar dio dana izdvojiti da sve riješiš. Da bi ti bilo što lakše to odraditi, napravi plan kako ćeš pro-slaviti, točnije s čime ćeš se počastiti kada sve oba-viš. Tako ćeš se imati nečemu veseliti dok se probijaš kroz matematičke zadatke ili kroz stranice lektire.

(teen385.com)

OD AGORE DO INSTAGRAMA

Agora je u antičkom svijetu predstavljala središte dešavanja, samo ime se prevodi kao mjesto sastanka. Kroz razne stadije razvitka, agora je poprimala različite funkcije. Na početku je bila tržnica koja je ubrzo postala mjesto gde su ljudi dolazili kako bi čuli najnovije vijesti. Agora je bila i značajno mjesto intelektualnih događanja, poznato je da je **Sokrat** ispitivao ljude o njihovom poimanju života, na atenskoj agori.

Agora kao mjesto, ali prije svega kao ideja, prilično je stara. Poznato je da su Akropolj i atenska Agora naseljeni prije otprilike 7000 godina. S druge strane, razvoj ljudskog društva zapravo je bio prilično spor, s obzirom na to da planet postoji već nekoliko milijardi godina. Razvoj društva usporio je niz činilaca koji su na njega negativno utjecali, poput pandemija ili ratova. Moguće je da su takva zla u periodu između 12. i 18. stoljeća usporila razvoj znanosti, tehnologije, a samim tim i društva.

8

Digitalna revolucija

Međutim, ljudima je potreban jedan veliki iskorak poput kotača, dvosmjernog napajanja ili računala. Kad se stvori revolucionarno, ali neprekomplicirano djelo, ono mijenja život milijuna. Sredinom prošlog stoljeća izmišljeno je računalo koje tada nije bilo ništa drugo nego ogromna skalamerija koja, unatoč velikoj veličini, može učiniti vrlo malo.

Pola stoljeća kasnije, računala su postala ne samo luksuz ili želja, već i potreba – potreba da učinimo sve što inače ne bismo mogli i potreba da ne propustimo ništa što se događa u prebrzom svijetu gigabajta. Razvojem računala koja su postala široko rasprostranjena, interneta i društvenih mreža, krajem 20. i početkom 21. stoljeća svijet je postao posve drugo mjesto. Djeca rođena u posljednjem desetljeću nemaju dodira s analognim svijetom, niti znaju kakav je život bez interneta. Smatra se da prosječni tinejdžer dnevno provede oko 4 sata na svojim »pametnim« uređajima, od toga većinu svakako na društvenim mrežama.

Društvene mreže

Razvoj društvenih mreža u novom tisućljeću učinio je puno dobrog i lošeg, ali de facto je zauvijek promijenio ovaj svijet. U početku su uloge društvenih mreža bile promocija marki ili glazbenika na internetu, ali ubrzo je postala mjesto za dijeljenje slika, (ne)bitnih mišljenja ili optimističnih izreka. Facebook se pojavio prvi put okupljajući baze po-

dataka, poruke i dijeljenje sadržaja. Doživio je veliku slavu ali i skandale. Osim bezbroj dobrih stvari, društvene mreže donijele su i problem privatnosti, progonitelje i još mnogo toga. Ali glavni su krivci upravo korisnici, tj. ljudi.

Kasnije se pojavio instagram koji vas ne hrani gomilom »rekla-kazala« postova, a kao rezultat toga mnogi tinejdžeri sada samo »gramuju«. Instagram je započeo kao jedna od platformi za dijeljenje slika, koja je u početku imala umjetničku notu ili previše filtera. No, s porastom broja korisnika, sve se promijenilo. Ljudi su prestali objavljivati fotke svega i svačega, opredjeljujući se samo za retuširane, namještene slike, istodobno postavljajući još mnogo osobnih stvari, što se ljudima svidjelo, ali je istovremeno uništilo privatnost onih prvih, koji toga nisu u potpunosti svjesni. Ljudi koji su imali mnogo »sljedbenika« na društvenim mrežama brzo su stekli reputaciju i danas su poznati kao influenceri. Na temelju broja sljedbenika, oni vode kampanje, promoviraju robne marke i druge stvari te zarađuju hrpe novca, neki i do 1.000 dolara po postu.

Razvoj instagrama u velikoj mjeri podsjeća na razvoj agore u davnim vremenima. U isto vrijeme, iako su gotovo svi imali pravo slobodno govoriti na agori, govornici su imali vjerodostojnost, ugled i poantu svog govora. Danas ne samo da svi imaju pravo govoriti, već svi imaju priliku. Ljepota je u tome što nam je dana ta neizmjerena sloboda, ali istovremeno tu slobodu traćimo na gluposti u kojima zapravo ništa ne kažemo. Iako osobno dajem prednost agori, jer je barem ona predstavljena kao nešto uzvišeno, bilo bi pogrešno samo hvaliti agoru. Na agori je bilo svega, od svađe do gluposti. Međutim, mislim da je sada ljudska glupost daleko prihvatljivija i raširenija, te se stoga normalizira u modernom društvu. Društva su se razvijala i mijenjala, ali u svojoj su osnovi ostala ista, baš kao i ljudi. Razvoj tehnologije diktira promjene u društvu koje se ljudi moraju prilagoditi kako bi preživjeli. Međutim, internet se razvija od mreže za povezivanje do sustava koji vodi otuđenju. Instagram je naša virtualna agora. Manipulacije, laži, svađe, ljubavi i ljudi ima i na jednom i na drugom, samo je vrijeme napravilo svoje.

Andrea I. Darabašić

NETFLIX VS HBO

Ne znam za vas, ali ja pripadam generaciji koja se za svoje mjesto pred televizorom u dnevnoj sobi morala svakodnevno boriti sa starijim bratom. U rijetkim situacijama kada smo željeli gledati isti program, borba je bila oko kauča, a gubitnik je TV gledao u fotelji. Kako su godine prolazile, naš ukus kada su vizualne projekcije u pitanju je postajao sve sličniji, a opcije za gledanje i odabir istih, sve raznovrsniji. DVD plejere spojene s televizorom i filmove iznajmljene u lokalnoj videoteci zamijenilo je »skidanje« filmova i serija s dobro poznatih piratskih sajtova. Unatoč tome što potonja opcija i dalje odolijeva vremenu, u proteklih nekoliko godina na tržištu jugoistočne Europe pojavili su se internet pružatelji *streaming* usluga na zahtjev. Za potrebe ovog teksta fokusirat ću se na dva najpoznatija *streaming* giganta: *Netflix* i *HBO GO*.

Netflix

Američka tvrtka *Netflix* osnovana je 1997. u Kaliforniji i bila je zasnovana na poslovnom modelu koji je podrazumijevao prodaju i iznajmljivanje DVD-a. Godine 2010. poslovni model se širi na

sada već dobro poznate *streaming* usluge, a 2012. pokretanjem vlastite produkcijske i distribucijske kuće *Netflix* ulazi u anale. Lansiranjem vlastitih serija i filmova, poput *House of Cards*, *Stranger Things*, *The Irishman*, *The Black Mirror* i drugih, *Netflix* zauvijek mijenja pravila igre u Hollywoodu. Mnoga *Netflix*ova izdanja nominirana su za prestižne filmske i televizijske nagrade, uključujući i onu najvažniju – *Oscara*. Sve ove nominacije i nagrade pratila je velika galama i negodovanje dijela američkog filmskog i televizijskog *establishmenta*. Dio kritika odnosio se na samu kvalitetu filmova i serija, a dio na neravnopravan položaj u kojem se nalaze produkcijske kuće i autori čiji se filmovi daju u kinima. Unatoč dramatičnom padu dionica na američkoj burzi koja ga je zadesila prošle godine, *Netflix* još uvijek odolijeva izazovima sa svojih 150 milijuna pretplatnika.

Home Box Office

Za kanal *HBO* (*Home Box Office*) ste sigurno čuli prije *Netflixa*. Nesumnjivo je da ste nekad gledali makar jednu seriju koja počinje onim prepoznatljivim šuštanjem prije nego se slova *HBO* pojave na ekranu. Moja prva *HBO* serija, kojoj se uvijek rado

vraćam, bila je *Obitelj Soprano*. Inicijalna razlika između *Netflixa* i *HBO*-a je upravo u tome. *HBO* je prvenstveno američki kabelski i satelitski kanal koji je, u želji da drži korak s vremenom, 2010. lansirao *HBO GO* kao pandan *Netflixu* i drugim *streaming* pružateljima videa na zahtjev.

»Pitanje nad pitanjima«

Pitanje koje si potencijalni korisnici često postavljaju je sljedeće: što više vrijedi uzeti – *Netflix* ili *HBO GO*? U prošlom desetljeću napisane su stotine članaka, analiza i usporedbi na ovu temu, ali se suština uglavnom svodi na sljedeće: *Netflix* ima veću ponudu i redovito ju obnavlja, dok *HBO* ima vjerne fanove svojih kulturnih emisija i serija. Ukoliko vam *HBO* kao kanal, pružatelj usluge videa na zahtjev ili kao producerska kuća ne znači mnogo, svakako bih vam preporučila *Netflix*. Vi koji štujete kult *HBO* serija godinama (desetljećima čak!) unatrag, znate da je *HBO GO* »vaša šalica čaja«.

Da cijela priča ne bude prejednostavna, podijelit ću s vama svoje iskustvo i muke kroz koje prolazim. *Netflix* koristim skoro godinu dana i od tada laptop vrlo rijetko palim. Jednim klikom na daljinskom upravljaču pred sobom imam nepregledan sadržaj koji ne bih stigla pogledati niti da živim tri života. S druge strane, sve moje omiljene serije i emisije producirao je upravo *HBO*. Čvrsta u odluci da ne plaćam dvije pretplate, *HBO* serije »skinula« sam na laptop. Unatoč činjenici da ovo djeluje kao iznimno elegantno rješenje, vjerujte mi da nije. *Netflix* me je ulijenio do mjere da bilo koja radnja koja zahtijeva više od dva klika na daljinskom upravljaču, nije vrijedna vremena. Ideja o još jednoj pretplati djeluje mi sve izglednijom, a vama preporučujem da ne slijedite moj primjer.

Nevena Balažević

Zaduživanje – psihološki faktori

Sjećate li se možda Ezopove basne u kojoj lisica, koliko god se trudila i pokušavala, nije mogla doseći grožđa pa je cijelu situaciju sebi olakšala tako što je objasnila da je grožđe sigurno ionako kiselo? Vrlo vjerojatno je da se svatko od nas, barem jednom, zatekao u sličnoj situaciji (veza koja je propala »ionako nije valjala«, cipele koje si ne možemo priuštiti »i nisu baš nešto« i sl.) i to je posve ljudski. Naime, neugoda koju osjetimo u sličnim situacijama je velika i vrlo teška za izdržati. Opisani mehanizam koji se naziva i »kiselo grožđe« nam pomaže da smanjimo tu neugodu i da se lakše nosimo u opisanim situacijama, a može nam i pomoći da umirimo neke impulse. No, osim ovoga imamo još psiholoških mehanizama kojim nas je evolucija podarila i zbog kojih smo skloni donositi krive procjene i još gore odluke.

Moć

Socijalna smo bića. Tisućama godina nismo mogli samostalno opstati. U zapadnom svijetu u 21. stoljeću dosta dobro možemo funkcionirati samostalno (kao odrasli) no naš mozak i dalje radi na starim programima, jer evolucijske promjene su znatno sporije od društvenih. Iako više ne živimo u malim plemenskim skupinama i dalje nam je važno uklapanje u društvo, odnosno u neke njegove segmente. To se manifestira i stalnim uspoređivanjem onih vrijednosti koje procjenjujemo značajnima. Tako će nekomu biti važan stupanj obrazovanja, nekom drugom koliko je kuća čista, nekomu trećemu koju marku automobila vozi itd. Sve te usporedbe imaju zadatak dati odgovor na pitanje gdje smo na društvenoj ljestvici u odnosu na druge, tj. kako je raspoređena moć. Nekada se moć ogledala u čisto fizičkoj snazi a danas se moć može pokazati i na druge načine, na primjer kroz posjedovanje materijalnih stvari. Pa tako veću kuću, bolji auto, najnoviji telefon itd. naš mozak često će interpretirati kao znakove uspjeha i moći što sa sobom nosi i želju da i sami budemo dijelom toga. I dok je manifestacija fizičke snage bila autentična (slabiji je izgubio, jači je pobijedio) suvremeni su pokazatelji moći često lažni i tu na scenu stupa kredit.

Zašto se zadužujemo?

Socijalno uspoređivanje koje smo spomenuli važno je za našu sliku o sebi i za gradnju identiteta. S obzirom na to da više snagu ne dokazujemo šakama, koristimo suvremene mehanizme pa uspoređujemo tko što posjeduje (titulu, zvanje, auto, kuću, vikendicu, torbicu itd.). Kada se uspoređujemo s onima koji su iznad nas, to se može odraziti negativno na naše

samopoštovanje. A kada je u pitanju materijalni status usporedba s »jačima« često dovodi do zaduživanja, čime nesvjesno, želimo pokazati da smo i sami jednako moćni. I umjesto da promijenimo fokus i uspoređujemo se sa slabijima od sebe, mi se zadužimo.

Krive procjene

Nekada je kredit posljedica analiziranja različitih objektivnih čimbenika i jasnih kalkulacija. No, česte su situacije kada je zaduživanje posljedica impulsa

i toga da nešto želimo odmah a platimo kasnije. U takvim situacijama naš »racionalni« um upadne u još jedan od psiholoških mehanizama, a to je da vrlo lako precjenjuje trenutno zadovoljstvo a podcjenjuje teškoće koje će imati s otplatom. Pa se tako uživanje u novom *iPhoneu* kupljenom na kredit čini kao vrhunski doživljaj, a mjesečne rate sitnica i »lako ćemo«. No, iznova i iznova, realnost se pokaže takvom da zadovoljstvo novom stvari prestane vrlo brzo nakon što ju dobijemo a ono što ostane su nezadovoljstvo i poteškoće pri otplaćivanju.

Što možemo učiniti?

Prvi je korak biti svjestan načina kako se naš um nekada poigrava (a sve u cilju da nas oslobodi trenutnih neugoda). Jednom kad smo tih mehanizama svjesni oni nam mogu poslužiti kao znak da se nešto događa. Ako su impulsi za kupnjom vrlo jaki, možemo se zapitati: koje sve druge stvari mogu kupiti s tim iznosom? Ili, ako procjenjujemo da ćemo kupnjom toga-i-toga biti sretni 10 (na ljestvici od 1 do 10) možemo se zapitati ima li nešto drugo što bi nam moglo pružiti toliki osjećaj zadovoljstva i sreće (a da se ne kupuje)? Ako je odgovor »da« – odlično, na tragu smo rješenja. A, ako je odgovor »ne«, možda nam je onda potrebna detaljnija analiza života umjesto još jednog šopinga.

Marina Balažev, specijalizantica
Transakcijske analize i praktičarka Terapije igrom

Jedno duhovno promišljanje

»Što Bog da i sreća junačka«

Riječi su to našeg velikana bana **Josipa Jelačića**. Stvarno se često čuje prvi dio rečenice: »Bit će kako Bog želi« ili slično. U nekom širem smislu shvaćamo što se tu misli. Bog ima plan i on se provodi, na ovaj ili onaj način. No, nedavno sam naletio na malu knjižicu sv. **Alfonza Liguorija** »Kako uskladiti svoju volju s voljom Božjom«. Ono što upada u oči iz naslova je riječ »uskladiti«. Na jednostavan način, sv. Alfonz govori kako je to usklađivanje ne odbacivanje svoje osobnosti, već sazrijevanje. Ovaj tekst bit će dakle baziran na toj knjižici, stoga sve lijepo i dobro što ćete pročitati je od sv. Alfonza, a ako je nedorečeno, moja je krivica.

Što znači sjediniti se?

O ovoj temi sv. Alfonz piše: »Čitava naša savršenost sastoji se u sjedinjenju naše volje s Njegovom svetom voljom.« Stoga sve što radimo, bilo veliko i malo, dobro je jedino ako je s njom u skladu. Navodi primjer: »Uzmemo li dvoje slugu, jedan koji se cijeli dan muči bez odmora, ali čini sve po svojoj volji; drugi se muči manje, ali sluša u svemu; svakako gospodar će voljeti tog drugog slugu, a ne prvog.« »Dakle, najveća slava koju mi možemo dati Bogu jest izvršavanje u svemu volje Božje. Naš Otkupitelj, koji je sišao na zemlju da potvrdi slavu Božju, došao nas je to poučiti svojim primjerom.« Promislimo: iako je njegov slavni život i smrt nešto nama u svakodnevnom životu daleko, dat ću vam jedan primjer koji svi možemo pratiti. Sv. **Ljudevit Montfortski** kaže da je Krist dao više slave Ocu time što je bio podložan svojoj zemaljskoj majci Mariji trideset godina, nego što je obratio čitav svijet propovijedajući i čineći čuda.

Teži dio

Sv. Alfonz nadalje navodi: »No veličina se sastoji u tome da se prihvati volja Božja u svim stvarima koje nam dolaze u životu (...). U dobrim stvarima i grješnici se znaju prikloniti volji Božjoj; no sveci se sjedinjuju s voljom Božjom i u oprečnim stvarima i neugodnim za sebeljublje.« Nastavlja dalje: »Treba se sjediniti još više s voljom Božjom, ne samo onda kada događaji dolaze direktno od Boga, kao što je to bolest, duhovna suhoća, siromaštvo,

smrt drage osobe i tome slično, već i u događajima koji nam dolaze po ljudima kao što su prijeziri, ogovaranja, klevete, nepravde, krađe i sve vrste progona.« Zvuči teško za povjerovati, i svakako bi se netko zapitao. Piše dalje: »Svakako čin je vjere priznati da sve ono što se događa u svijetu dolazi po volji ili pripuštenu Božjem. 'Dobro i zlo, život i smrt dolazi od Gospodina' (Prop 11, 14).« Puno je primjera koje navodi kroz cijelu knjižicu. Evo dva: »Ta i Isus reče sv. Petru da njegovu muku i smrt nisu samo prouzrokovali ljudi, već je to po volji njegovog Oca: 'Ne ću li piti kalež koji mi je Otac dao?' (Iv 18, 11). Kad je Jobu bio došao glasnik da mu kaže kako su Šabeji oteli sve ono što je posjedovao, te da su mu ubili sve njegove sinove, svetac odgovori: 'Gospodin je dao, Gospodin je oduzeo' (Jb 1, 21).«

Olakšanje

Ne ostavlja ni ovaj težak dio da stoji sam za sebe već objašnjava dalje: »Oni koji ljube Boga žive uvijek zadovoljni, jer se njihova radost sastoji u vršenju volje Božje, pa i u nevoljama; tako da se nevolje pretvaraju u zadovoljstvo za njih, jer shvaćaju da prihvativši ih razveseljuju ljubljenoga Gospodina.« Nije li to velika mudrost? Znamo svi, kada prihvatiš nešto što se dogodilo i ne osvrćeš se stalno na pitanja tko, zašto (meni), kako, već ideš dalje, stvari postanu lakše. Koliko je onda veće dobro ako prihvatiš to kao volju Božju? »Nadođe li vrućina, hladnoća, vjetar, onaj koji bude sjedinjen sa voljom Božjom kaže: 'Hoću da bude hladno, da bude vruće, da puše vjetar, da pada kiša, jer Bog tako hoće. Nadođe siromaštvo, progonstvo, bolest, smrt: A ja hoću (kaže on) biti siromašan, proganjan, bolestan; hoću umrijeti jer Bog tako hoće.' To je ta lijepa sloboda koju uživaju djeca Božja, a koja vrijedi više od svih plemićkih titula čitavog svijeta.«

Ima još puno zanimljivih informacija u knjizi sv. Alfonza Liguorija. Sigurno nije lako sjediniti se s voljom Božjom preko noći. Mi ne znamo sve okolnosti, ali znamo što god Bog želi je dobro, i prihvaćajući to dobro, tako će nam biti; pa uz malo sreće junačke, nije nemoguće postati svet.

Ivan Čavrgov

Harry Styles

Foto: wallpapercave

Godina velikih obljetnica

Godina koja je pred nama donosi brojne povijesne obljetnice vojvođanskih Hrvata, od kojih je najvažnija 150. obljetnica pokretanja *Bunjevačkih i šokačkih novina*. Pokretanje ovog političkog tjednika 19. ožujka 1870. predstavlja važan datum u kulturnoj povijesti Hrvata u Bačkoj

i obično se u znanosti uzima kao početak preporoda spomenutog ogranka hrvatskog naroda. Novine je pokrenuo i uređivao sa svojim suradnicima ugledni kalački kanonik **Ivan Antunović**, izdanak plemenite obitelji Antunović i jedan od potpornih stubova preporodnog pokreta bunjevačko-šokačkih Hrvata. S dosta uspjeha ali i požrtvovanja urednika i suurednika novine su izlazile pune dvije godine, donoseći ne samo političke vijesti, nego i književne sadržaje. Novine su ne samo otvorile prostor domaćim snagama za književno iskazivanje, nego su uključile bunjevačko-šokačke Hrvate u književne tokove Hrvatske. Poslije dvogodišnjeg uspješnog izlaženja, novine su na zahtjev mađarske vlade prestale izlaziti (prosina 1872.). Međutim, njihovim gašenjem u bunjevačko-šokačkim Hrvatima nije ugušena svijest o potrebi za jednim listom, oko kojeg bi se okupljale rodoljubive snage.

Polja stoljeća Bunjevačkog kola

Također, ništa manje važna obljetnica jest – 50 godina od osnutka HKUD-a (danas HKC-a) *Bunjevačko kolo* u Subotici. *Bunjevačko kolo* je osnovano 18. siječnja 1970. zalaganjem vodećih subotičkih hrvatskih intelektualaca, poslije neuspješnog po-

kušaja osnivanja podružnice Matice hrvatske u Subotici. Već po samom osnivanju uključilo se u kulturne tokove Hrvatske. Sudjelovalo je u brojnim kulturnim priredbama u Hrvatskoj: na proslavi 100. obljetnice rođenja hrvatskog narodnog vođe **Stjepana Radića** u Đakovu 12. i 13. lipnja 1971., na Večeri bunjevačkih Hrvata u okviru svečanosti *U svijetu bajke Ivane Brlić Mažuranić* u Slavonskom Brodu 9. listopada 1971. te na *Đakovačkim vezovima* i *Vinkovačkim jesenima* 1971. godine. Također je priredilo brojne kulturne i popularne priredbe: *Dužijancu* 1970., *Veliko prelo*, koje je 30. siječnja 1971. održano u Sajamsko-športskoj hali u Subotici u nazočnosti

Osnovano novo kulturno-umetničko društvo

Na osnovu skupine kulturno-umetničkog društva „Bunjevačko kolo“

od 2.000 posjetitelja uz bogat folklorni i glazbeni program, zatim svečanu akademiju u povodu proslave 100. godišnjice *Bunjevačkih i šokačkih novina*, koja je održana u velikoj dvorani subotičkog Narodnog kazališta ožujka 1971. i *Dužijancu* 1971. Nakon prve-dvije godine svog uspješnog djelovanja *Bunjevačko kolo* je doživjelo čistku svojih kadrova, koju su pokrenule komunističke vlasti Subotice.

Neven i stranka

Također, osim ovih, ova godina donosi i brojne druge povijesne obljetnice kao što je osnutak prvog hrvatskog prosvjetnog društva u Subotici osnovanog poslije Prvog svjetskog rata *Neven-a* koncem kolovoza 1920., te osnutak prve poslijeratne hrvatske političke stranke u Vojvodini – Bunjevačko-šokačke strane (15. rujna 1920.). Na koncu ova godina donosi i obljetnice smrti i rođenja brojnih kulturnih i političkih djelatnika vojvođanskih Hrvata, koji će biti obrađeni u *KUŽIŠ?!*-u nekom drugom prilikom.

Vladimir Nimčević

Zagađenost zraka dostiže rekordne vrijednosti

U siromahu je teško probuditi ekološku svijest

Situacija sa zagađenjem zraka posljednjih je mjeseci u našim krajevima alarmantna. Tehnički pokazatelji govore o najvišem stupnju zagađenosti zraka, koncentracija otrovnih čestica je i do šest puta viša od granične vrijednosti, ljudi teško dišu, stručnjaci preporučuju izbjegavanje boravka van objekata, polako se širi i panika. Neki od naših gradova prethodnih su tjedana bili među najzagađenijima u svijetu.

Stanje je loše u Srbiji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Crnoj Gori, praktički na cijelom prostoru jugoistočne Europe, a ništa nije bolje, iako nije za utjehu, ni u drugim dijelovima svijeta, u Kini primjerice.

Jeftino je skupo

Stručnjaci objašnjavaju kako su razlozi do sada nezabilježenog zagađenja zraka u porastu broja automobila na cestama i ulicama, sve masovnijem povratku na grijanje na čvrsta goriva, termoelektranama koje ispuštaju otrovne tvari, te u najmanju ruku čudnim klimatskim uvjetima za ovo doba godine.

Vjerojatno najveći krivac su sve brojniji automobili sa slabo ili nikako uređenim elementima za zaštitu životnog okoliša. Puno je obitelji koje voze dva pa čak i tri vozila, masovno se kupuju polovni, dotrajali i jeftini automobili, slabo se u njih ulaže, a njihova se ekološka štetnost ne sankcionira. Hoćete čist zrak? Zabranite uvoz jeftinih automobila, uvedite izvanredne tehničke preglede i oštro kažnjavajte propuste, komentar je jednog od stručnjaka koji je svjestan da su stari automobili pred rashodovanjem najpopularniji u ovom dijelu Europe zbog niskog životnog standarda. Predlaže se zabrana kretanja vozila u određenom razdoblju dana, kao i uvođenje poticaja za zamjenu sustava grijanja na čvrsta goriva, ali je očito kako za ovakve mjere, koje pogadaju široke slojeve stanovništva, trenutačno ne postoji politička volja. U siromašnom čovjeku teško je probuditi ekološku svijest. Dajte mi veću plaću i kupit ću skuplji auto, logika je kojoj se ne može baš puno toga prigovoriti.

Jedna od studija Alijanse za zdravlje i životnu sredinu iz Beograda upozorava kako je na temelju podataka iz 2016. godine zbog rada termoelektrana bilo 570 preuranjenih smrti, 1.042 bronhitisa kod djece, 303 slučaja kroničnog bronhitisa, 439 hospitalizacija, 175.795 izgubljenih radnih dana, a sve to skupa koštalo je porezne obveznike 1,6 milijardi eura dodatnih zdravstvenih

troškova.

Zaboravite na jogging

U Hrvatskoj je stanje zagađenosti zraka također krajnje upozoravajuće, pa je tako Nastavni zavod za javno zdravstvo uputio preporuke stanovništvu Zagreba u kojima se savjetuje izbjegavanje dugotrajne i intenzivne tjelesne aktivnosti na otvorenom (znači ništa od jogiranja, vožnje biciklom, rolera), primjena propisanih lijekova za osobe s akutnim i kroničnim simptomima i izbjegavanje nepotrebne dodatne izloženosti respirabilnim česticama iz drugih izvora, poput pušenja, korištenja kemikalija, ljepila, boja, lakova. Također se sugerira korištenje sredstava javnog gradskog prijevoza umjesto osobnih automobila i izbjegavanje loženja na kruta goriva.

Koliko ove ad hoc mjere mogu biti učinkovite teško je procijeniti, ali na dugi rok svakako nisu rješenje. Sustavni, planski i organizirani pristup pod okriljem države i država je jedino što bi pružalo neku vrstu jamstva da će nam, ako već sad nije, životno okruženje jednog dana biti bolje. I opet se ponavlja ona u ekologiji već izandala mantra: ako nešto ne poduzmemo danas, sutra će biti kasno.

Tomislav Perušić

GODINA što prirodnijeg izgleda

Njega lica i tijela počinje dnevnim rutinama i ako ih redovno upražnjavate, dodatna teška šminka vam i nije potrebna, da se ne lažemo. Naravno, ovaj trend ne isključuje šminku, ali jednostavno izbacuje neprirodne dijelove.

Što se tiče odijevanja, ovdje se spominju uglavnom trendovi iz prošle godine, a to su biciklističke o kojima sam već pisala ovdje, zatim ženska odijela, s pantalonama i sakoom, također, kombinacija biciklističkih i sakoa će dominirati ulicama modnih prijestolnica. Možda previše kontrastno, ali tko zna? Možda ga i mi ovdje u Vojvodini usvojimo.

Vjerojatno mnogima omiljeni dio (bar meni uvijek) je obuća. Ova godina je godina kada se platforme vraćaju, ali one glomazne. Zatim mule – papuče na štiklu kako ih mi nazivamo, veliki su trend, mogu reći i dobar i udoban trend, mala, tj. niska štikla je također na ovom popisu. Veoma diskutabilno, jer ovi modeli ne stoje svakoj djevojci, tj. mora se naći pravi odgovarajući par ovakve obuće koja neće davati dojam veoma velikog stopala, što je često kod niže štikle, zato ne preporučam kupovinu bez prethodne probe.

Ovo su samo neki od trendova za ovu godinu, a u narednim brojevima ću se pozabaviti i s još nekim trendovima koji će vam se, sigurna sam, i svidjeti.

Milijana Nimčević

Početak svake nove godine, kada se priča o svijetu mode i trendova, čut ćete uglavnom što će se to nositi u narednih 365 ili 366 dana, a što ne... Pa tako ćemo i mi započeti ovu godinu s trendovima u svijetu mode što se tiče ženske populacije. Ova 2020. godina, po svemu sudeći se u svijetu mode neće mnogo razlikovati od prethodne, 2019. godine. A evo što će biti vodeće, bar u prvoj polovici ove godine...

Kao prvo, po mišljenjima mnogih influencerica i trensetterica, ova godina će biti godina prirodnog izgleda, tj. težnja da se vrati što prirodniji izgled. Pošto smo posljednjih godina, mogu slobodno reći došli do zasićenja umjetnog izgleda, predugie umjetne kose, predugih akrilnih noktiju, vještačkih trepavica, prenapadne teške šminke te *filera* u usnama i ostalim dijelovima tijela. Akcent se stavlja na njegu i očuvanje zdravlja tijela i lica. Ovaj trend bi trebao da je uvijek u modi, ali eto sada će dodatni akcent biti na njemu što ni malo nije loše, čak je i poželjno.

MARKO I MIA

Foto: Jugoton

Tatjana Ćaćić

VERSUSLOGIA

suvremena
poezija

Život u nama

U 2018. godini premijerno je prikazana dokumentarna TV serija *One Strange Rock* pod distribucijom mreže *National Geographic*. U ulozi domaćina serije je popularni i širom omiljeni glumac **Will Smith**, što je ustaljena praksa kada su u pitanju teme koje možda isprva i neće privući pažnju širokih masa.

Prva sezona serije *One Strange Rock* ima deset epizoda, a prema spekulacijama mreža *National Geographic* je naručila i drugu sezonu. U prvih deset epizoda autori su ispred kamera stavili osmero astronauta koji su ukupno u svemiru proveli preko tisuću dana. Glavna junakinja serije je, naravno, planet Zemlja, ali i svemir u kojem se planet nalazi. Kroz deset epizoda autori su uspjeli prikazati i približiti nam procese koji se već tisućljećima unazad odvijaju na Planetu, ali i oko njega.

Kaos kao prirodno stanje stvari. Planet Zemlja poput savršenog organizma koji, čini se, biva ugrožen jedino ljudima i ljudskom rukom. Čovjek kao jedna od osam milijardi formi života, koliko je do sada otkriveno na Planetu. I na kraju, ne moramo ponavljati, za sada jedino mjesto koje je osposobljeno za život kakav poznajemo, za život kakav moramo voditi jer smo ograničeni tijelom i sklopom koji je i nastao prema okolnostima samog Planeta. Sve je povezano, i čovjek kao takav nikada ne može biti sam. Zašto? Zato što samim procesom disanja čovjek već dijeli nešto izuzetno važno sa svim ostalim ljudima. Što je to što nam je svima zajedničko, to što svi dijelimo...

Planet kao dom

Govoreći o procesima koje su vidjeli iz vana, to jest svemira, svi astronauti složili su se oko jednog: nije važno jesu li rođeni u jednoj državi ili drugoj državi, pojam dom vremenom počeo je dobivati sasvim novo značenje – dom više nije bilo to parče zemlje na kojemu smo se rodili, prohodali i progovorili; dom je cijeli Planet.

Naravno, gledajući seriju *One Strange Rock* bit ćete u mogućnosti mnogo toga naučiti o kisiku, vodi, postanku samog Planeta i mnogo čemu još, uz zadivljujuće kadrove napravljene većinom u svemiru. Međutim, u 21. stoljeću, stoljeću koje je tek počelo, a već je obilježeno jednom rečju – informacija ili data – od izuzetne je važnosti podvlačiti i ponavljati onu vrstu informacije koja poziva na ljudskost i svjesnost. Jesmo li u stanju osjetiti da je cijeli Planet zbilja naš

dom? Jesmo li u stanju doista upitati se, što to u biti znači i kakvu to vrstu odgovornosti donosi? Jesmo li u stanju probuditi se i vidjeti vlastitim očima raznolikost formi čak i kada je u pitanju jedna vrsta, jedna porodica organizama? Zašto nam je tako lako diviti se razlici i sličnostima između geparda i mačke, a tako teško prihvatiti isto to kada su u pitanju dva ljudska bića? *One Strange Rock* svakako ne postavlja ova pitanja, ali pitanja koja sam iznio su neophodna i morala bi biti svakoga dana, iznova i iznova postavljana.

Forma u izobilju formi

One Strange Rock nas na izuzetan način podsjeća da smo, bez obzira na bezuvjetnu kreativnost koju nam je priroda dala dajući nam mogućnost da mislimo, samo još jedna forma života u izobilju formi. Serija *One Strange Rock*, suptilno ali dovoljno jasno,

podsjeća nas da ukoliko nismo spremni nositi se sa svim što se od nas zahtijeva (a to zbilja nije mnogo: voditi računa o sebi, drugima i okolišu) poremetit ćemo sustave po kojima Planet funkcionira do te mjere da ćemo jednostavno sami sebe izbrisati. Planet se tijekom vremena mijenjao i mijenja se svakoga trenutka, kao i mi sami – to je neodvojivo. Planet je bio užareni plamen i zaleđena površina tisućama godina. I nitko ne garantira da to neće biti opet, samo iz jednog razloga – prirodnih procesa života čija smo mi samo jedna od ekspresija. Ali bez obzira na sve, nedopustivo je ostati u stanju apsolutne nesvijesti i podređivati se bezobzirnosti, neodgovornosti, netrpeljivosti i apsolutnom neznanju o tome tko smo, što smo i što možemo biti.

Serija *One Strange Rock* prikazuje život u svojoj biti, te je stoga možemo slobodno staviti na listu obvezne TV lektire. Razlozi su brojni, ali na ovome mjestu izdvojiti ću samo jedan – sagledavanje složenosti i raznolikosti kojima se život služi, te buđenje zahvalnosti u nama samima zbog toga što smo tu gdje jesmo, upravo to što jesmo. Potreba da vratimo prirodi isto tako ljudski i dobro, probudit će se sama. Ipak, to je život u nama.

Dejan Prčić

OSTAVITI SRCE NA BINI

20

Mladi bend Gazorpazorp jedan je od vodećih predstavnika na bogatoj beogradskoj underground sceni. To potvrđuju i svojim nastupom na poznatoj *Hali Gali* kompilaciji. Njihovi nastupi su jedan pravi doživljaj, to su svirke visokog intenziteta na kojoj oslobađaju ogromnu količinu energije i to se uistinu mora doživjeti, što i savjetujem da učinite čim budete u mogućnosti, jer Gazorpazorp je dokaz kako je rokenrol u sigurnim rukama. O radu benda razgovaramo s njihovim članom **Jasminom Rastićem**.

KUŽIŠ?!: Tko sve čini Gazorpazorp i koliko dugo svirate zajedno?

Gazorpazorp su **Nikola Bajčetić** za bubnjevima i pratećim vokalima, **Miloš Đerković** bas gitara i prateći vokali, **Damjan Nedelkov** za gitarom i ja, Jasmin Rastić, sviram drugu gitaru i pjevam u bendu. Kao bend postojimo malo jače od tri godine, ali se mnogo duže znamo i kao ortaci i kao muzičari. Svi smo imali neke bendove prije ovog, išli jedni drugima na nastupe, družili se, podržavali i pričali o muzici i životu. Bili smo jako dobri prijatelji, a bend i sve što s tim ide, samo nas je još više zbližilo. Povjerenje, ljubav, razumijevanje i ništa nas razdvojiti neće!

KUŽIŠ?!: Kako nastaju vaše pjesme? Tko stoji iza tekstova?

Ne postoji isti obrazac stvaranja za svaku pjesmu, ali uvijek prvo pišemo muziku, dugo radimo na njoj, prekravamo, ubacujemo, izbacujemo, mijenjamo, a tek onda u pjesmu ubacujemo pjevanje i tekst. Nekad pjesme nastaju iz jamovanja na probama, češće netko donese od kuće ideju pa je na probi zajedno razrađujemo. U stvaranju pjesama nema mjesta za ego, u stvaranju sudjeluje cijeli bend, međusobno se hvalimo i kritiziramo, tako učimo i postajemo bolji. Većinu tekstova s prvog izdanja, napisao je naš prijatelj **Dimitrije Prelić**. Nije ih pisao namjenski za bend već je to njegova nikad izdana poezija, koju je on pisao i slao prijateljima još pre stvaranja benda. Mi smo već imali skoro gotove pjesme (komponirane i aranžirane), ali nismo imali tekstove, palo nam je na pamet da pokušamo s Dimitrijevim pjesmama. Njemu se ta ideja svidjela i na kraju je sve ispalo jako dobro. Zanimljivo je jer tekstovi nisu tvoji, ali se s vremenom srodiš s njima a također i osjećaš odgovornost da ih svaki put izneseš kako treba, odgovornost prema osobi koja je te pjesme pisala, a pjesme su dosta osobne i ozbiljne. I zanimljiv je kontrast naše punkerske svirke i tih poetičnih tekstova. Također su s tekstovima pomagali **Rastko Antanasijević** i pjesnik i muzičar **Milan Stevanović** iz benda Klotljudi. Hvala svom trojici. Neke pjesme pisali smo i mi iz benda, ali sva četvorica više razmišljamo kroz muziku nego kroz

Foto: fb profil benda

riječi i nekako nam teško pada da svoje misli stavimo na papir, ali trudimo se i stremimo k tome da u budućnosti pišemo sve svoje tekstove.

KUŽIŠ?!: Gde najviše volite nastupati? Kako je bilo u Zagrebu i Segedinu? Svirali ste i u Subotici nekoliko puta...

Volimo nastupati svuda, zaista. Najbolje je kod kuće u Beogradu, jer nas tu već publika dosta dobro zna, uvijek bude gomila ljudi i ludnica u publici. Novi Sad također postaje dosta zabavan, skontalo nas je dosta ljudi i uvijek bude dobar provod. S druge strane, interesantno je svirati pred novim ljudima, u novim gradovima, novim klubovima. Izazov je odsvirati jednako dobar koncert pred 250 ljudi u Beogradu i koncert pred 30 ljudi recimo u Segedinu ili bilo gdje. Ali to čeliči bend i tjera nas da guramo dalje, da sljedeći put u Segedinu bude 50, pa sljedeći 100, pa itd. Ostaviš srce na bini i pred 20 ljudi i tih 20 ljudi i sam bend odlaze sa koncerta srećni i zadovoljni. To mene pokreće i osnažuje mi vjeru u to što radimo. U Zagrebu smo imali privilegij da sviramo u Tvornici kulture kao predgrupa Repetitoru. Fantastičan, ozbiljan i jako veliki prostor, solidno pun i na našem nastupu, iako smo bili predgrupa. U Subotici smo bili dva puta i oba puta je bilo fantastično, ali posebno na *Youth Jazz and Rock* festivalu, svaka čast za izuzetno mladu ekipu koja je cijeli događaj organizirala. I to jako dobro. Padala je kiša, pa je događaj morao biti prebačen unutra, u kino dvoranu *Abazija*. Organizatori su se »ubedačili« i ispričavali nam se što moramo svirati unutra, ali desilo se; ne dešava tako često, punk-rokenrol-noise štagod svirka gdje publika sjedi u kino sjedištima i gleda bend koji se lomi, skače i znoji ispred njih, pa stoječki plješće poslije pjesama. Bilo je super zabavno svirati u takvom »setingu«, hvala kiši!

KUŽIŠ?!: Koji su najbitniji albumi ikad za Gazorpazorp?

Mogu pričati osobno za sebe, ali momci bi se vjerojatno složili. Svi slušamo raznovrsnu muziku, i ne libimo se da te raznolike utjecaje pokažemo i u našem stvaralaštvu. Muzička baza svakog člana benda je svakako punk i hardcore muzika, što se može i čuti. Preko hardcore punka smo zavoljeli muziku i poželjeli njome se baviti, svi smo svirali po punk i hc bendovima ranije, tako smo se i upoznali. Tako da od albuma, recimo: *Bad Brains – Bad Brains*, *Black Flag – My War*, *Descendents – Milo Goes To College...* Meni osobno album koji je dosta promijenio razmišljanje o muzici i mislim da je najbitniji za moje muziciranje album *Zen Arcade* benda *Husker Du*. Bijesno, melodično, punkerski a melankolično, tu sam se upecao i to je donekle formula po kojoj stvaram i razmišljam o muzici. Neki u bendu vole metal i svi volimo rep.

KUŽIŠ?!: Što bend trenutno radi?

Sada spremamo materijal za drugo EP izdanje. Imamo pet pjesama, neke su nastale i prije dvije-tri godine, neke su vrlo friške. Ali ušli smo u studio, sređujemo i nove i stare. Preispitujemo pjesme, mijenjamo ih, ulazimo u sve sitnije detalje i polako razmišljamo o produkciji, kako što snimiti, koji zvuk odgovara kojoj pjesmi itd. Stalno postavljamo sebi nove zadatke i ciljeve, jer vjerujemo da jedino tako bend može rasti, a tako je i zabavnije. Osim toga, sviramo turneju u Sloveniji u veljači i mini mađarsku turneju u ožujku s našim suborcima, odličnim bendom iz Beograda – *Sitzpinkerom*. Planiramo da ne stajemo i da sviramo sviramo, sviramo...

Ivan Benčik

Nina Badrić u NS

Poznata hrvatska pop pjevačica **Nina Badrić** održat će koncert 13. veljače u Novom Sadu, u dvorani SPENS-a. Dugogodišnja karijera, brojne nagrade

i naslovnice, singlovi koji su vladali i vladaju radijskim top listama... sve to ide u prilog pjevačici, ali najviše sjajna i vjerna publika koja je do posljednjeg mjesta ispunjavala najveće koncertne dvorane. Publika može, kako se najavljuje, očekivati sve poznate pjesme iz Nnine diskografije. Početak je u 20 sati.

Josipa Lisac u Beogradu

Muzička diva **Josipa Lisac** održat će 14. veljače (20.30 sati) koncert u beogradskom *Sava centru*. Na Dan zaljubljenih Josipa proslavlja svoj 70. rođendan, ali je njoj bitnije što će 14. toga dana biti još jedna prilika da se ponovno sastane s beogradskom publikom u regionalno prestižnoj dvorani. »Ambijent je lijep – prekrasna dvorana *Sava centra*.

No, to je dekoracija. Najvažniji su ljudi, najvažnija je energija, spoj prijateljstava kroz muziku, što se rađalo i njegovalo godinama. Uvijek je to najvažnije. Publiku i mene povezuje obostrano poštovanje. I mnoge nove generacije su pristigle. A ja sam ih zagrilila i oni su mene zagrlili«, kaže Josipa.

Film u Beogradu

Jura Stublić i Film vraćaju se nakon nekoliko godina u Beograd koncertom 29. veljače (21 sat) u dvorani *Amerikana* Doma omladine, koji je rasprodan. Zbog izuzetnog interesiranja publike Jura i Film održat će koncert i 15. ožujka u *Amerikani*. Početak je u 21 sat.

Nipplepeople u Srbiji

Hrvatski elektro pop duo Nipplepeople kreće u ožujku na svoju prvu veliku, regionalnu turneju tijekom koje će odsvirati osam koncerata, među kojima 20. ožujka (21 sat) nastupaju u Domu omladine Beograda i 21. ožujka u prostoru *Čaurnice* u Kragujevcu. Na posebno pripremljenoj turneji band će predstaviti novoaranžiranu set listu pojačanu svježim scensko-vizualnim elementima, a posjetit će neke od najboljih klubova regije.

PREPORUKA

Damir Avdić – Radikalno Šik

Receptura **Damira Avdića** aka Diplomtza aka Bosanskog Psiha, još od njegovog prvog albuma *Od trnja do žaoka*, objavljenog 2004. godine, ostala je ista – gitara, distorzija, glas i poezija, surova i oštra kao žilet. »Radikalno Šik« je osmi Avdićev album. Kao i uvijek, građu za većinu svojih pjesama Damir pronalazi u svojoj svakodnevici postjugoslavenskih zemalja i dnevno-političkim dešavanjima u regiji, a i šire. Nitko nije siguran kada je u pitanju kritika Damira Avdića, bila to Crkva, **Džoni Štulić**, Amerika, ljevica ili desnica (pogotovo desnica). Naravno, njegova omiljena tema ostaje neoliberalni kapitalizam i njegovi latentni fašizmi. Ali Avdić nije vođa, mesija ili nešto tome slično, on je neka vrsta novinara, prerusenog u punk pjesnika, a njegov zadatak je da promatra, analizira i upozorava. Još jednom, taj zadatak je uspješno izvršen.

Izdajamo: *Kolone, Nisam Ja, Afera, Mund, Sto mu neoliberala, Spomenik.*

I. Benčik

1917

Za sve ljubitelje sedme umjetnosti početak kalendarske godine predstavlja posebno uzbuđenje. Riječ je, dakako, o objavi nominacija za prestižnu nagradu američke filmske akademije – *Oscar*. Film koji vam ovom prilikom preporučujem nominiran je u čak 11 kategorija ovogodišnje dodjele nagrada koja će biti održana 9. veljače. Riječ je o ratnoj drami **1917** redatelja **Sama Mendesa**. Radnja prati dva kaplara britanske vojske koji su dobili zadatak odnijeti pismo kojim se naređuje obustava planiranog napada na njemačku vojsku, pri čemu moraju prijeći preko ničije zemlje i proći kroz roveve njemačkih divizija koje su se netom prije povukle.

Razlozi zbog kojih je ovaj film nominiran u čak 10 oskarovskih kategorija leže u samoj stilizaciji filma, kao i u redateljskoj odluci da se cijeli film prikaže u jednom neprekinutom kadru. Pojednostavljeno, kamera je postavljena na način da gledatelj ima osjećaj da skupa s dva junaka iz filma sudjeluje u neizvjesnoj misiji dostave pisma. U drugoj polovici trajanja, film poprima stil video igrice što ljestvicu uzbuđenja diže na novu razinu. Neovisno o nominacijama i potencijalnim nagradama, film iskreno preporučam.

N. Balažević

Skrivena lica

Salvador Dalí u povijesti biva upamćen kao jedan od najvećih slikara, pa i umjetnika 20. stoljeća i kao izrazit predstavnik nadrealizma. Njegove snažne, po nekima bizarne slike, na jedinstven način predstavljaju umjetnika i njegov doživljaj stvarnosti. Malo ljudi zna da se Dalí bavio i književnošću i da je njegov pristup pisanju bio sličan slikanju. *Skrivena lica* je njegov roman koji sadrži mnogo detalja koji opisuju svaku situaciju, lika i mjesto. Odjednom jasno vidite sve što i sami likovi. Veoma je to kompleksan roman. Svijet koji on, ovaj put opisuje riječima bizaran je, kao onaj na njegovim slikama, ali je i mnogo teži. U centru teme je europska aristokracija tridesetih godina prošlog stoljeća koja živi dekadentno. Njihova ekscentričnost ne podudara se s teškim vremenima. Slikar u ovome romanu opisuje prve pobune u trećem desetljeću 20. stoljeća sve do mračnih i teških dana Drugoga svjetskoga rata. S obzirom na to da piše o periodu koji je preživio, njegove riječi služe kao pismo predratnoj Europi i posljednji pozdrav od nje.

A. I. Darabašić

GLAZBA

FILM

KNJIGA

Prelo

MLADEŽI

Svečana dvorana HKC "Bunjevačko kolo"

Ulaznice u pretprodaji **200 din**, a na ulazu **250 din**.

Prvo piće po želji je uračunato u cijenu ulaznice.

15. 02. 2020

početak:

s u b o t a

21 h

a n s a m b l

**R
u
ž
e

A
k
o
r
d**

Rezervacije / informacije na broj 064/ 530 - 32 - 02